ĢENERĀLADVOKĀTA ANTONIO TICANO [*ANTONIO TIZZANO*] SECINĀJUMI,

sniegti 2005. gada 21. aprīlī [1]

I — Ievads

1. Ar 2004. gada 17. februāra spriedumu *Cour de Cassation* [Kasācijas tiesa] (Francija) saskaņā ar EKL 234. pantu uzdeva Tiesai divus prejudiciālus jautājumus par to, kā interpretēt Padomes 1992. gada 19. novembra Direktīvu 92/100/EEK par nomas tiesībām un patapinājuma tiesībām, un dažām blakustiesībām, kas attiecas uz autortiesībām intelektuālā īpašuma jomā (turpmāk tekstā — "Direktīva 92/100") [2], un Padomes 1993. gada 27. septembra Direktīvu 93/83/EEK par dažu noteikumu saskaņošanu attiecībā uz autortiesībām un blakustiesībām, kas piemērojamas satelītu apraidei un kabeļu retranslācijai (turpmāk tekstā — "Direktīva 93/83") [3].

2. Valsts tiesa vispirms vēlas noskaidrot, kurai dalībvalstij piekrīt regulēt atlīdzību, kas maksājama skaņu ieraksta izpildītājiem vai producentiem gadījumā, kad skaņu ieraksta pārraidīšanai izmantotais signāls no vienas dalībvalsts tiek raidīts uz satelītu, kas to nosūta uz citā dalībvalstī esošu zemes retranslācijas iekārtu, no kuras signāls tiek pārraidīts uz pirmo dalībvalsti. Tā turklāt jautā, vai gadījumā, ja piemērojamas vairāku valstu tiesības, no Kopienu tiesībām izriet iespēja kādā valstī atskaitīt summas, kas samaksātas citā valstī.

II — Atbilstošās tiesību normas

Piemērojamās Kopienu tiesības

3. Direktīvas 92/100 mērķis ir radīt saskaņotu valsts tiesību aktu struktūru attiecībā uz nomas un patapinājuma tiesībām autortiesību un zināmu autortiesību blakustiesību jomā tiktāl, ciktāl tas vajadzīgs, lai nodrošinātu pareizu kopējā tirgus darbību.

1 — Oriģinālvaloda — itāļu.
2 — OV L 346, 61. lpp.
3 — OV L 248, 15. lpp.

4. Tomēr tā ir tikai minimāla saskaņošana, kā tas skaidri izriet no direktīvas divdesmitā apsvēruma, kurā skaidri atzītas dalībvalstu tiesības paredzēt autortiesību blakustiesību turētājiem lielāku aizsardzību nekā prasīts pašā direktīvā.

5. Šī aizsardzība ir it īpaši regulēta direktīvas 8. panta 2. punktā, kurā noteikts:

"Dalībvalstis paredz tiesības, kas nodrošina to, ka vienreizējo taisnīgo atlīdzību apmaksā lietotāji, ja komerciālos nolūkos publicētus skaņu ierakstus vai šādu skaņu ierakstu reprodukcijas izmanto raidīšanai bez vadiem vai kādiem publiskiem priekšnesumiem, un lai nodrošinātu to, ka šo atlīdzību savā starpā sadala attiecīgie izpildītāji un skaņu ierakstu producenti. Ja nav noslēgts nolīgums starp izpildītājiem un skaņu ierakstu producentiem, dalībvalstis var izstrādāt noteikumus tam, kā šo atlīdzību sadalīt viņu starpā."

6. Savukārt Direktīvā 93/83 ir paredzēts saskaņot dažus noteikumus attiecībā uz autortiesībām un blakustiesībām, kas piemērojamas satelītu apraidei un kabeļu retranslācijai, lai "izvairītos no vairāku valstu tiesību aktu kumulatīvas piemērošanas vienai raidīšanas [caur satelītu] darbībai" (četrpadsmitais apsvērums).

7. Tajā pašā apsvērumā, apgalvojot, ka "parastās tehniskās procedūras, kas attiecas uz programmas nesējiem signāliem, nebūtu jāuzskata par apraides ķēdes pārrāvumiem", direktīvā tiek definēti tajā lietotie jēdzieni.

8. Proti, 1. panta 1. punktā "satelīts" tiek definēts kā "satelīts, kas darbojas frekvenču joslās, kuras saskaņā ar telekomunikāciju tiesību aktiem ir rezervētas, lai raidītu signālus atklātai uztveršanai, vai kas ir rezervētas slēgtas lietotāju grupas komunikācijai. Otrajā gadījumā apstākļiem, kuros notiek individuālā signālu uztveršana, tomēr jābūt salīdzināmiem ar apstākļiem, kādi ir pirmajā gadījumā".

9. Tās pašas normas 2. punktā tiktāl, ciktāl tas attiecas uz šo lietu, ir noteikts, ka:

"a) Šajā direktīvā "atklāti raidījumi caur satelītu" ir atklātai uztveršanai domātu

programmas nesēju signālu, raidorganizācijai kontrolējot un tās atbildībā, ievadīšana nepārtrauktā komunikāciju ķēdē, kas ved uz satelītu un atpakaļ uz zemi.

"Ja skaņu ieraksts ir ticis publicēts komerciāliem mērķiem, izpildītājs un producents nav tiesīgi aizliegt:

[..]

b) Atklāta raidīšana caur satelītu notiek, tikai dalībvalstī, kur programmas nesējus signālus raidorganizācijas kontrolē un tās vārdā ievada nepārtrauktā komunikāciju ķēdē, kas ved uz satelītu un atpakaļ uz zemi."

2. tā pārraidīšanu, nedz arī šīs pārraides vienlaicīgu un pilnīgu apraidi kabeļtīklā.

10. Attiecībā uz izpildītāju, skaņu ierakstu producentu un raidorganizāciju tiesībām 4. panta 1. punktā noteikts, ka "atklātu raidījumu caur satelītu mērķiem izpildītāju, skaņu ierakstu producentu un raidorganizāciju tiesības aizsargā saskaņā ar Direktīvas 92/100 6., 7., 8. un 10. panta noteikumiem".

Iepriekš minētā komerciāliem nolūkiem publicēto skaņu ierakstu izmantošana, neskatoties uz šo skaņu ierakstu fiksēšanas vietu, piešķir izpildītājiem un producentiem tiesības uz atlīdzību. Šo atlīdzību izmaksā personas, kuras izmanto komerciāliem nolūkiem publicētos skaņu ierakstus, ņemot vērā šī panta 1. un 2. punktā paredzētos nosacījumus.

Valsts tiesības

Atlīdzība aprēķināma, ņemot vērā ienākumus no izmantošanas, vai, ja tos nav iespējams noteikt, to nosaka kā fiksētu summu [..]."[4]

11. Tagad, pievēršoties Francijas regulējumam, jāmin vienīgi *Code de la propriété intellectuelle* [Intelektuālā īpašuma kodeksa] L. 214-1. pants, saskaņā ar kuru:

4 — Neoficiāls tulkojums.

III — Fakti un tiesvedība

12. Sabiedrība *Europe 1communication SA*, kuras tiesību pārņēmēja ir sabiedrība *Lagardère Active Broadcast* (turpmāk tekstā — attiecīgi *"Europe 1"* un *"Lagardère"*), ir Francijā reģistrēta raidsabiedrība. Tās programmas tiek veidotas Parīzē un vispirms pārraidītas uz satelītu. Vēlāk signāls atgriežas uz zemes, kur to uztver Francijā izvietotās retranslācijas iekārtas, kas to pārraida Francijā, izmantojot frekvenču modulācijas joslas (FM).

13. *Europe 1* izmanto ne tikai iepriekš aprakstīto pārraides sistēmu. Tai pieder arī raidītājs, kas atrodas Vācijas teritorijā, Felsbergā, Zāras federālajā zemē, ko tā izmantoja kopš darbības uzsākšanas, lai apietu Francijā toreiz spēkā esošo tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru tiesības izmantot pārraides antenas Francijas teritorijā bija vienīgi publiskām raidorganizācijām.

14. Satelīts raida signālu arī uz šo retranslācijas iekārtu, kas to garajos viļņos pārvirza uz Franciju saskaņā ar licenci, kas Vācijā piešķirta tajā reģistrētai sabiedrībai *Compagnie européenne de radiodiffusion et de télévision Europe 1* (turpmāk tekstā — *"CERT"*), kurā *Europe 1* pieder 99,70 % kapitāla daļu.

15. Šajā sakarā jānorāda, ka satelīta sistēmas darbības traucējumu gadījumā signāls no Parīzē izvietotajām studijām uz raidītāju Vācijā joprojām var tikt pārraidīts arī pa zemes ciparu skaņas apraides tīklu, kas līdz satelīta sistēmas ieviešanai bija parastais pārraidīšanas veids.

16. Jānorāda arī tas, ka, lai arī būdamas paredzētas tikai un vienīgi franču valodā runājošajai auditorijai, no Felsbergas retranslācijas iekārtas pārraidītās programmas ierobežotā perimetrā var uztvert arī Vācijas teritorijā.

17. Francijā *Europe 1* maksāja *Société pour la perception de la rémunération équitable* (turpmāk tekstā — *"SPRE"*) atlīdzību, kas pienākas tās pārraidēs izmantoto skaņu ierakstu izpildītājiem un producentiem. Savukārt *CERT* par šo pašu skaņu ierakstu pārraidīšanu Vācijā maksāja ikgadēju atlīdzību *Gesellschaft zur Verwertung von Leistungsschutzrechten* (turpmāk tekstā — *"GVL"*), kas ir *SPRE* līdziniece Vācijā.

18. Lai izvairītos no atlīdzības par skaņu ierakstu izmantošanu divkāršas samaksas, starp *Europe 1* un *SPRE* noslēgtajā līgumā, ko pagarināja līdz 1993. gada 31. decembrim,

tika paredzēts, ka no atlīdzības summas, kas pirmajai jāmaksā otrajai, tiks atņemtas summas, ko *CERT* samaksājusi *GVL*.

19. Kaut arī kopš 1994. gada 1. janvāra vairs nebija spēkā neviens līgums, kas ļautu *Europe 1* veikt šo samazinājumu, tā tomēr turpināja to darīt.

20. Uzskatot, ka šāds samazinājums ir nepamatots, *SPRE* cēla pret *Europe 1* prasību *Tribunal de grande instance de Paris* [Parīzes Apgabaltiesā], kas to apmierināja.

21. Sakarā ar to *CERT* izbeidza līgumu, kurā bija paredzēta atlīdzības maksāšana *GVL*, kas tādēļ cēla prasību Vācijā. Pēc pirmās instances tiesas sprieduma par labu *GVL* un *Saarländisches Oberlandesgericht* (Zāras federālās zemes Apelācijas tiesas) sprieduma par labu *CERT*, lieta tika nodota izskatīšanai *Bundesgerichtshof* (Vācijas Federālā tiesa).

22. *Bundesgerichtshof*, uzskatot, ka attiecīgajiem raidījumiem ir piemērojamas Vācijas tiesības tāpēc, ka tie tika raidīti no Vācijā esošiem raidītājiem, un atlīdzība, kas pienākas *GVL*, tomēr ir samazināma par summu, kas samaksāta Francijā, neuzdodot prejudiciālus jautājumus Tiesai, atzina Direktīvu 93/83 par nepiemērojamu un atcēla apelācijas instances spriedumu, atgriežot lietu *Oberlandesgericht*. Tā nolēma apturēt tiesvedību līdz Tiesas sprieduma pieņemšanai šajā lietā.

23. Vienlaikus turpinājās tiesvedība prasībā, ko *Europe 1* tiesību un saistību pārņēmēja *Lagardère* cēla Francijā, vispirms *Cour d'appel de Paris* [Parīzes Apelācijas tiesa] pārsūdzēdama pirmās instances lēmumu par labu *SPRE* un pēc tam, arī šai prasībai tiekot noraidītai, iesniegdama apelācijas sūdzību *Cour de Cassation*. Šaubīdamās par dažu Kopienu tiesību normu interpretāciju, šī pēdējā nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Gadījumā, ja no kādas dalībvalsts teritorijas pārraidoša raidsabiedrība nolūkā paplašināt savu programmu pārraidīšanu šīs valsts auditorijas daļai izmanto raidītāju, kas izvietots netālu kādas citas dalībvalsts teritorijā un kura izmantošanas licence pieder tās kontrolētai meitas sabiedrībai, vai 1992. gada 19. novembra Direktīvas 92/100/EEK 8. panta 2. punktā, 1993. gada 27. septembra Direktīvas 93/83/EEK 4. pantā paredzēto vienreizējo taisnīgo atlīdzību, kas maksājama par komerciālos nolūkos publicētiem skaņu ierakstiem, kuri ietverti pārraidītajās programmās, reglamentē šīs citas valsts tiesību akti?

2) Ja atbilde uz iepriekš minēto jautājumu ir apstiprinoša, vai pārraidošajai raidsabiedrībai ir tiesības atskaitīt no atlīdzības, kas tai jāmaksā par visām pārraidēm valsts teritorijā, savas meitas sabiedrības samaksāto summu?"

24. Savus apsvērumus Tiesas tiesvedībā esošajā lietā sniedza *Lagardère* un *CERT, SPRE, GVL*, kā arī Francijas valdība, Vācijas valdība un Komisija.

25. Tie paši lietas dalībnieki piedalījās 2005. gada 2. marta tiesas sēdē.

IV — Vērtējums

Par pirmo jautājumu

26. Ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa vaicā, vai tas, ka kāda auditorijas daļa saņem radio pārraides, kas radītas kādā dalībvalstī, raidot signālu vispirms uz satelītu un pēc tam uz citā dalībvalstī esošu zemes raidītāju, kas šīs programmas pārraida uz pirmo, nozīmē, ka atlīdzību, kas pienākas izmantoto skaņu ierakstu izpildītājiem un producentiem tiktāl, ciktāl tas skar no otrās dalībvalsts pārraidītās programmas, regulē tās tiesību akti.

27. Komisija un *GVL* norāda, ka atbilde uz šo jautājumu ir atkarīga no aplūkojamās pārraidīšanas definīcijas. Ja ar to būtu saprotama "atklāta raidīšana caur satelītu" Direktīvas 93/83 izpratnē, atlīdzību, kas pienākas izmantoto skaņu ierakstu izpildītājiem un producentiem, saskaņā ar minētās direktīvas 1. panta 2. punkta b) apakšpunktu regulētu tikai tās valsts tiesību akti, no kuras tiek raidīts signāls, un tādējādi šajā gadījumā — Francijas tiesību akti. Pretējā gadījumā tā neapšaubāmi būtu ārpus Direktīvas 93/83 piemērošanas jomas, un tādējādi nevarētu izslēgt Vācijas tiesību aktu piemērojamību attiecībā uz atlīdzību, kas pienākas par Felsbergas raidītāja pārraidīto skaņu ierakstu izmantošanu.

28. Tomēr, to kārtīgi apsverot, direktīvas nepiemērojamība šajā lietā var izrietēt no atbildes uz citu jautājumu, kas ir saistīts ar pirmo un savā ziņā ir prioritārs attiecībā pret to, un kuru lietas dalībnieki ir iztirzājuši tiesvedības gaitā. Tā kā direktīva patiešām neattiecas uz jebkura veida satelītiem, bet

gan vienīgi uz tiem, kas atbilst zināmiem nosacījumiem, ir pamats noskaidrot, vai strīdā aplūkotais satelīts patiešām ir "satelīts" attiecīgās direktīvas izpratnē. Gadījumā, ja tas tā nav, direktīva vēl jo mazāk būtu piemērojama šajā lietā.

29. Ņemot vērā iepriekš minēto, šajā sakarā jānorāda, ka saskaņā ar Direktīvas 93/83 1. panta 1. punktu "satelīti" ir vienīgi tie, kas darbojas "frekvenču joslās, kuras saskaņā ar telekomunikāciju tiesību aktiem ir rezervētas": i) "lai raidītu signālus atklātai uztveršanai", vai ii) "slēgtas lietotāju grupas komunikācijai. Otrajā gadījumā apstākļiem, kuros notiek individuālā signālu uztveršana, tomēr jābūt salīdzināmiem ar apstākļiem, kādi ir pirmajā gadījumā".

30. Šajā gadījumā no atbildēm, kas sniegtas uz Tiesas konkrēti uzdoto jautājumu, izriet, ka signāls, kas raidīts no satelīta uz Felsbergā esošo retranslācijas iekārtu, auditorijai nav tieši uztverams. Tādējādi nav šaubu par to, ka pirmais Direktīvas 93/83 1. panta 1. punktā paredzētais gadījums nav konstatējams.

31. Grūtāk ir noteikt, vai ir konstatējams otrs gadījums, it īpaši tāpēc, ka nav skaidrs, ko nozīmē "salīdzināmi apstākļi". Nav šaubu par to, ka šis jēdziens liecina, ka no satelīta nākošajām programmām ir jānokļūst pie auditorijas; tomēr konkrēti novērtējot, vai šis nosacījums ir izpildīts, šīs lietas dalībnieki izdara gluži pretējus secinājumus.

32. Francijas valdība, *Lagardère* un *SPRE* apgalvo, ka šajā gadījumā nosacījums ir izpildīts, jo, pateicoties no satelīta nākošā signāla retranslācijai uz zemes, auditorija varot programmas uztvert katrā ziņā. Pretēju nostāju ieņem Vācijas valdība un *GVL*, uzskatīdamas, ka, auditorijai spējot uztvert programmas vienīgi ar tāda signāla palīdzību, kas atšķiras no satelīta raidītā signāla, apstākļi neesot "salīdzināmi" un tādējādi Direktīva 93/83 neesot piemērojama. Šajā jautājumā nepauzdama rakstiskus apsvērumus, arī Komisija tiesas sēdē būtībā pievienojās šai pēdējai nostājai.

33. Tādējādi, lai noskaidrotu, vai šajā lietā ir runa par "satelītu" direktīvas izpratnē, uzmanība jākoncentrē uz sekām, kas izriet no apstākļa, ka, lai no satelīta raidītais signāls būtu uztverams auditorijai, tas jāretranslē herca viļņos.

34. Bet atbildei uz šo jautājumu ir izšķiroša nozīme arī, lai noskaidrotu iepriekš

(27. punktā) minēto jautājumu par iespēju kvalificēt šajā lietā aplūkojamo pārraidi kā "atklātu raidīšanu caur satelītu".

35. Direktīvas 1. panta 2. punkta a) apakšpunktā šādi "raidījumi" ir "atklātai uztveršanai domātu programmas nesēju signālu, raidorganizācijai kontrolējot un tās atbildībā, ievadīšana *nepārtrauktā* komunikāciju *ķēdē*, kas ved uz satelītu un atpakaļ uz zemi" [5]. Tas pakārtots būtiskam precizējumam direktīvas četrpadsmitajā apsvērumā, ka *parastās tehniskās procedūras*, kas attiecas uz programmas nesējiem signāliem, nebūtu jāuzskata par apraides ķēdes pārrāvumiem.

36. Tādējādi tā vai citādi šīs lietas pamatjautājums būtībā paliek tas pats. Proti, katrā ziņā ir jānoskaidro, vai un cik izšķiroša nozīme ir apstāklim, vai šajā gadījumā auditorija var uztvert no satelīta raidītu signālu vienīgi pēc tā retranslācijas herca viļņos.

37. Lai atbildētu uz šo jautājumu, jāizvērtē abi jautājuma aspekti, proti, jānoskaidro, vai šajā lietā būtu konstatējama pārraide: i) kas notiek ar apstākļiem, kuros satelīts raida auditorijai uztveramus signālus, "salīdzināmos apstākļos" un ii) kas ir "atklāta raidīšana caur satelītu", ko raksturo "nepārtraukta komunikāciju ķēde".

38. i) Attiecībā uz pirmo aspektu, pirmkārt, jānorāda, ka no sestā apsvēruma secināms, ka Direktīvā 93/83 tiek regulēti divi atšķirīgi satelītu veidi: tiešās apraides un telekomunikāciju satelīti. Konstatējot, ka "pašlaik [pastāv] individuālas uztveršanas iespēja un pieejamība caur abiem", bet dalībvalstīs "autortiesību mērķiem pašreiz pastāv atšķirība" starp atklātiem raidījumiem caur viena vai otra veida satelītu [6], direktīvā ir noteikts mērķis paredzēt vispārīgus noteikumus, kas piemērojami neatkarīgi no tā, kurš no abiem satelītu veidiem tiek izmantots [7].

39. Manuprāt, abi 29. punktā minētie gadījumi būtu jāiztirzā, pamatojoties tieši uz šīm premisām. Agrāk atklāti uztveramus signālus raidīja tikai tiešās apraides satelīti, izmantojot šim mērķim īpaši paredzētas frekvenču joslas. Savukārt telekomunikāciju satelīti izmantoja (un joprojām izmanto) joslas, kas nav rezervētas, lai raidītu signālus atklātai uztveršanai. Tomēr tehnoloģiskās attīstības

5 — Autora izcēlums.

6 — Sestais apsvērums.

7 — Trīspadsmitais apsvērums.

rezultātā kļuva iespējams pēdējās no minētajām frekvenču joslām pārraidīt jaudīgākus signālus nekā agrāk, šādi ļaujot satelītu raidītās programmas uztvert arī ar nespecializētām nedārgām paraboliskajām antenām. Tā rezultātā, pat ja šīs joslas nav rezervētas atklātai raidīšanai, sabiedrība tomēr var uztvert programmas tieši no satelīta.

42. ii) Tāpat, pievēršoties otram minētajam aspektam, piekrītu Vācijas valdībai, Komisijai un *GVL*, ka šajā lietā nav arī "atklātas raidīšanas caur satelītu", jo komunikācijas ķēde nav nepārtraukta, kā tas pieprasīts direktīvā.

43. Nupat aprakstītajā gadījumā auditorija signālu uztver nevis tieši no satelīta ar paraboliskās antenas palīdzību, bet gan izmantojot parastu antenu, pēc tam, kad tas ir pārveidots un retranslēts no Francijā un Vācijā esošām retranslācijas iekārtām attiecīgi FM un garajos viļņos.

40. Manuprāt, tikai un vienīgi šie ir "salīdzināmi apstākļi", kas minēti direktīvas 1. panta 1. punkta pēdējā teikumā. Savukārt šeit aplūkotajā gadījumā satelīts nepārraida tādos apstākļos, kas ļautu individuāli uztvert tā raidīto signālu, izmantojot vienalga kādas frekvenču joslas; gluži pretēji, lai signāls nonāktu pie auditorijas, tas katrā ziņā ir jāretranslē herca viļņos.

44. Turklāt, kā tiesas sēdē norādīja *GVL*, satelīts šajā gadījumā vienīgi aizstāj līdzšinējo zemes ciparu skaņas pārraides ķēdi, pa kuru signāls tika raidīts no Parīzes studijas uz Felsbergas raidītāju kopš *Europe 1* darbības sākuma un kuru turpina izmantot satelīta darbības traucējumu gadījumā (skat. iepriekš 13.–15. punktu). Tādējādi, pārejot uz satelīta sistēmu, ieviestais jauninājums saistīts vienīgi ar kārtību, kādā tiek veikta padeve uz retranslācijas iekārtu, neieviešot nekādas izmaiņas attiecībā uz auditoriju, kas var uztvert no Felsbergas raidīto signālu. Tā kā tur esošā retranslācijas iekārta turpina raidīt garajos viļņos — kā tas noticis agrāk, signālu

41. Tādēļ sliecos pievienoties Vācijas valdības, Komisijas un *GVL* uzskatam, ka šajā lietā apstākļi nav "salīdzināmi", un tādēļ nevar būt ne runas par "satelītu" direktīvas izpratnē.

saņemot pa kabeli un nevis caur satelītu — klausītājiem nevajadzēja veikt nekādus pārveidojumus iekārtās, kas tiem vienmēr kalpojušas, lai uztvertu *Europe 1* programmas.

45. Direktīvā 93/83 ir paredzēti īpaši noteikumi attiecībā uz "atklātu raidīšanu caur satelītu", lai, kā tas izriet no sestā apsvēruma, īpaši ņemtu vērā apstākli, ka "*pašlaik* pastāv [satelīta signāla] individuālas uztveršanas iespēja un pieejamība" [8]. Tāpat kā *GVL*, no tā secinu, ka noteikumi, kas paredzēti šāda veida sakariem, attiecas uz jaunajiem auditorijai uztvert signālu ļaujošajiem līdzekļiem, kas radīti tehnoloģijas attīstības rezultātā, un nevis tiem, kas ir bijuši pieejami jau ilgāku laiku, kā tas ir herca viļņu gadījumā.

46. Turklāt komunikāciju ķēdes pārrāvumu radīto šķērsli, manuprāt, nebūtu iespējams apiet, piedāvājot, kā to dara Francijas valdība, *Lagardère* un *SPRE*, iepriekš minētā jēdziena "parastās tehniskās procedūras" plašu interpretāciju.

47. Francijas valdība tiesas sēdē norādīja, ka tas apstāklis, ka signāls tiek retranslēts herca viļņos, neliedz šajā gadījumā iespēju konstatēt komunikāciju "nepārtrauktu ķēdi", tāpēc ka direktīvas piemērošanas jomā ietilpstot arī satelīti, kas neraida auditorijai tieši uztveramus signālus. Tādējādi minētā valdība uzskata, ka noliedzot, ka zemes posma iestarpināšana starp satelītu un auditoriju ir "parasta tehniskā procedūra", un tādējādi neatzīstot, ka šajā gadījumā ir konstatējama atklāta raidīšana caur satelītu, tiktu atņemta jēga Direktīvas 93/83 1. panta 1. punkta daļai, kurā par satelītiem atzīti arī tie, kas neizmantojot frekvenču joslas, kuras saskaņā ar telekomunikāciju tiesību aktiem ir rezervētas, lai raidītu signālus atklātai uztveršanai, raida signālus, kas uztverami individuāli, "apstākļiem [esot] salīdzināmiem" ar apstākļiem, kādos notiek šādu frekvenču joslu izmantošana.

48. Tomēr man šķiet, ka šāda iebilduma galarezultāts ir caur logu (jēdzienu "nepārtraukta ķēde") ielaist to, kas ir izmests pa durvīm (jēdzienu "salīdzināmi apstākļi"). Katrā ziņā ir jāatbild, ka pieņemot, kā man šķiet būtu pareizi darīt un kā to ierosina arī Komisija, ka jēdziens "parastās tehniskās procedūras" aptver tikai signāla tehniskus pārveidojumus, kas negroza tā satelīta pārraides statusu [9], direktīvai nekādā ziņā ne-

8 — Autora izcēlums.

9 — Kā gadījumā ar procedūrām, kas ļauj pārraidīt signālu no studijas uz satelītu (kā kabeļa izmantošana no studijas uz staciju, kas pārraida uz satelītu) un to saņemt auditorijai līdz ar tā atgriešanos uz zemes (kā pieslēgums paraboliskajai antenai un mājokļa aprīkošana ar kabeli).

tiktu atņemta jēga. Gluži pretēji, manuprāt, šādi tiktu nodrošināta konsekventāka jēdzienu "satelīts" un "atklāta raidīšana caur satelītu" interpretācija.

49. Kā esmu norādījis iepriekš, tas, ka klausītāji nevar uztvert satelīta signālu tieši, liedz apgalvot, ka tā individuāla uztveršana notiek ar tiem apstākļiem, kuros signālu auditorija uztver tieši, "salīdzināmos apstākļos", un tādējādi, ka nevarētu būt runas par "satelītu" Direktīvas 93/83 izpratnē (skat. iepriekš 39.–41. punktu).

50. Par "parastu tehnisko procedūru" nav uzskatāma arī satelīta signāla nepieciešamā pārveidošana herca viļņos pirms tā uztveramības auditorijai, tā rezultātā šajā lietā nav "nepārtrauktas ķēdes" un tādējādi arī atklātas raidīšanas caur satelītu.

51. Tādēļ man šķiet, ka no iepriekš teiktā var secināt, ka tāda pārraide kā šajā lietā aplūkotā neatbilst jēdzienam "atklāta raidīšana caur satelītu" Direktīvas 93/83 izpratnē.

52. Kā esmu vairākkārt atkārtojis, tikai šī veida komunikācijas gadījumā atlīdzību, kas pienākas izmantoto skaņu ierakstu izpildītājiem un producentiem, saskaņā ar direktīvu regulē vienīgi tās valsts tiesību akti, no kuras tiek raidīts signāls. No tā izriet, ka šajā lietā šis noteikums nav piemērojams.

53. Nobeigumā jāpiebilst, ka šo secinājumu, manuprāt, pamato Direktīvas 93/83 sistemātiska interpretācija.

54. Direktīvas daļā, kas veltīta citās dalībvalstīs radītu un sākotnēji caur satelītu pārraidītu programmu retranslācijai auditorijai pa kabeļiem, netiek noteikts, ka piemērojami ir tikai signāla izcelsmes valsts tiesību akti, kā tas savukārt ir "atklātas raidīšanas caur satelītu" gadījumā. Gluži pretēji, saskaņā ar 8. panta 1. punktu dalībvalstīm, kurās notiek retranslācija, ir jānodrošina, lai "tiktu ievērotas piemērojamās autortiesības un blakustiesības", protams, piemērojot savus un nevis sākotnējās (satelīta) signāla pārraides izcelsmes valsts tiesību aktus šajā jomā.

55. Ja noteikums par to, ka piemērojami tikai satelīta signāla izcelsmes valsts tiesību akti,

nav spēkā gadījumā, kad auditorija programmu uztver kabeļu retranslācijas ceļā, nekas, kā to apgalvo Komisija, neliedz šo pašu risinājumu attiecināt arī uz gadījumiem, kad — kā tas ir šajā gadījumā — retranslāciju veic nevis pa kabeli, bet gan herca viļņos.

56. Tādējādi, ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, ierosinu uz *Cour de cassation* pirmo jautājumu atbildēt, ka gadījumos, kad daļa auditorijas uztver kādā dalībvalstī radītas radio pārraides ar tāda signāla palīdzību, kas vispirms nosūtīts uz satelītu un pēc tam uz citā dalībvalstī izvietotu zemes raidītāju, kas savukārt šīs programmas garajos viļņos pārraida uz pirmo valsti, nav "atklātas raidīšanas caur satelītu" Direktīvas 93/83 izpratnē, un tādējādi Kopienu tiesības neiestājas pret to, ka attiecībā uz skaņu ierakstiem, kas tiek pārraidīti no tās dalībvalsts, kurā atrodas zemes raidītājs, Direktīvā 92/100 paredzētā taisnīgā un vienreizējā atlīdzība izmantoto skaņu ierakstu izpildītājiem un producentiem tiek noteikta saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā atrodas zemes raidītājs.

Par otro jautājumu

57. Gadījumā, ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, iesniedzējtiesa uzdod otru jautājumu. Tā pēc būtības vaicā, vai sabiedrība, kas sākotnēji pārraida signālu no kādas dalībvalsts, drīkst no atlīdzības, kas tai jāmaksā par visiem valsts teritorijā izplatītajiem raidījumiem, atskaitīt summas, ko tās meitas sabiedrība samaksājusi dalībvalstī, kurā atrodas zemes raidītājs, ja, lai arī signāls galvenokārt tiek pārraidīts uz pirmo dalībvalsti, to var uztvert arī otras dalībvalsts zonās, kas atrodas netālu no raidītāja.

58. Vācijas valdība uzskata, ka nav tādu Kopienu tiesību normu, kuru interpretācija palīdzētu atbildēt uz iztirzājamo jautājumu. To pašu nostāju ieņem *GVL*, apgalvodama, ka gadījumā, ja Direktīva 93/83 šajā lietā nav piemērojama, nevar piemērot arī Direktīvu 92/100.

59. Savukārt Francijas valdība un *SPRE* tieši pretēji uzskata, ka uz šo jautājumu nav jāatbild tāpēc, ka atbildei uz pirmo jautājumu ir jābūt tādai, ka Vācijā nav iekasējams neviens maksājums. Tomēr pakārtoti *SPRE* piebilst, ka iespējamo atskaitīšanas kārtību nevar izsecināt nedz no Direktīvas 93/83, nedz no Direktīvas 92/100; katrā ziņā un vēl pakārtotāk tā apgalvo, ka Francijā samaksāto summu būtu jāvar atskaitīt no Vācijā maksājamās summas.

60. Visbeidzot, Komisija un *Lagardère* uzskata, ka divkārša samaksa nav saderīga ar Direktīvas 92/100 8. panta 2. punktu, kurā ir

noteikts, ka tie, kas izmanto skaņu ierakstu publiskiem priekšnesumiem, attiecīgā skaņu ieraksta izpildītājiem un producentiem maksā "vienreizēju taisnīgu" atlīdzību. *Lagardère* uzskata, ka no tā izriet, ka ir jābūt iespējamam Francijā atskaitīt Vācijā samaksāto. Savukārt Komisija izdara pretēju secinājumu, uzskatīdama, ka Vācijā ir jāatskaita tas, kas samaksāts Francijā. Tomēr, pēc Komisijas domām, šāds risinājums ir piemērojams tikai pakārtoti; tā uzskata, ka, nepastāvot lielākai saskaņošanai šajā jomā, Tiesai būtu vienīgi jānosaka, ka taisnīgas un vienreizējas atlīdzības formā pieprasīto maksājumu kopsumma nedrīkst pārsniegt līmeni, kas ļauj raidīt skaņu ierakstus uz saprātīgiem nosacījumiem un ņemtu vērā faktisko un iespējamo auditorijas lielumu, un nevis tieši jāparedz atskaitījumu kārtība.

61. No savas puses vispirms vēlos atgādināt, ka, lai arī ar Direktīvu 92/100 tika saskaņoti zināmi dažādo dalībvalstīs piemērojamo noteikumu aspekti, ar to netika mainīta teritorialitātes principa noteicošā loma autortiesību un blakustiesību jomā, kas ir princips, kurš turklāt ir atzīts šo jomu regulējošajās starptautisko tiesību normās [10].

10 — Skat. Bernes Konvencijas par literāro un mākslas darbu aizsardzību, kas parakstīta Bernē 1886. gada 9. septembrī (kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar 1971. gada 24. jūlija Parīzes aktu), 11.a pantu, kurā noteikts, ka "[ar Konvenciju izveidotās] Savienības valstu likumdošanas aktos var paredzēt noteikumus [attiecīgo] tiesību īstenošanai, tomēr šie noteikumi ir piemērojami vienīgi tajās valstīs, kuras tos pieņēmušas".

62. Tādēļ Kopienu tiesībās abu iesaistīto dalībvalstu kompetentajām iestādēm tiek ļauts, piemērojot savas valsts tiesības, pieprasīt samaksāt atlīdzību, kas pienākas no tās teritorijas auditorijai pārraidītu skaņu ierakstu izpildītājiem un producentiem.

63. Tomēr, kā nupat esam noskaidrojuši, Direktīvas 92/100 8. panta 2. punktā ir noteikts, ka izpildītājiem maksājama "vienreizēja taisnīga" atlīdzība. No tā var secināt, kā to dara Komisija un *Lagardère*, ka katrai minētajai valsts iestādei, saskaņā ar savas valsts tiesībām pieprasot samaksāt izpildītājiem pienākošos atlīdzību, ir jāņem vērā manis norādītās atlīdzībai izvirzītās prasības.

64. Tādēļ ir jānoskaidro, vai un cik lielā mērā šīs prasības ir svarīgas arī šajā gadījumā, iespējami izrādoties noderīgam to izvērtējumam tādā gadījumā kā šajā lietā aplūkotais, kad nosakāmā atlīdzība tiek noteikta ar atsauci uz skaņu ierakstiem, kas atrodas, tā sakot, vairāku valstu iestāžu piekritībā.

65. Manuprāt, 8. panta 2. punktā atlīdzība ir aprakstīta pati par sevi un vispārīgi un nevis

saistībā ar konkrētu dalībvalsti. Tādēļ uzskatu, ka aplūkojamās prasības var tikt ņemtas vērā arī, lai kvalificētu atlīdzību šeit aplūkotajā gadījumā.

66. Tādēļ turpinājumā pievērsīšos to izvērtējumam šādā ziņā, tomēr jau uzreiz piebilstot, ka patiesībā diskusija skar vienīgi nosacījumu, ka atlīdzībai jābūt "taisnīgai". Man šķiet acīmredzams, ka vienreizīguma nosacījums šajā lietā nevar būt par noderīgu orientieri, ņemot vērā, ka ar to tiek vienkārši pieprasīts, lai skaņu ieraksta lietotāja maksātajā atlīdzībā tiktu ņemtas vērā dažādo ieinteresēto pušu (izpildītāju un producentu) tiesības kopumā, pat netieši nenorādot uz to, ka samaksa būtu jāveic vienā dalībvalstī. Tikai šāda aplūkojamā nosacījuma interpretācija patiešām atbilstu attiecīgās tiesību normas būtībai, kas nosaka, ka "šo atlīdzību savā starpā sadala attiecīgie izpildītāji un skaņu ierakstu producenti. Ja nav noslēgts nolīgums starp [šīm personām], dalībvalstis var izstrādāt noteikumus tam, kā šo atlīdzību sadalīt viņu starpā".

67. Tādējādi tagad jāpārbauda, vai ir iespējams atbildēt uz uzdoto jautājumu, izvērtējot nosacījumu, saskaņā ar kuru atlīdzībai ir jābūt "taisnīgai".

68. Šajā sakarā vispirms jānorāda uz to, ka jēdziens "taisnīga atlīdzība" — kā jau esmu atzīmējis savos lietā *SENA* [11] sniegtajos secinājumos un kā attiecīgajā spriedumā to ir apstiprinājusi Tiesa — ir Kopienu jēdziens, ņemot vērā to, ka tas ir izmantots direktīvā bez kādas tiešas vai netiešas atsauces uz valsts tiesībām attiecībā uz tā interpretēšanu. Tādējādi šādos gadījumos tam visā Kopienā jābūt "autonomi un vienveidīgi interpretētam, ņemot vērā tiesību normas kontekstu un tiesību akta mērķi" [12].

69. Tomēr direktīvā ne vien netiek sniegta attiecīgā jēdziena precīza definīcija, tajā pat nav atrodamas nekādas nedz tiešas, nedz netiešas norādes šajā jautājumā. Tādējādi jāsecina, ka tas darīts nolūkā paredzēt valsts tiesību sistēmām plašu rīcības brīvību, stingrāku saskaņošanu šajā jomā, iespējams, atzīstot par nevajadzīgu vai nepiemērotu [13]. Tādēļ piemērotākos kritērijus, lai nodroši-

11 — 2002. gada 26. septembrī sniegtie secinājumi lietā C-245/00 *SENA* (2003. gada 6. februāra spriedums, *Recueil*, I-1251. lpp.).

12 — Skat. iepriekš 11. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *SENA*, 23. punkts, un manus secinājumus minētajā lietā, 32. punkts.

13 — Iepriekš minētie secinājumi lietā *SENA*, 34. un 37. punkts.

nātu šā Kopienas jēdziena ievērošanu, pienākas noteikt dalībvalstīm un valsts tiesām.

70. Tomēr tām šajā sakarā piešķirtā brīvība nav neierobežota, bet ir izmantojama saistībā ar Kopienu jēdziena piemērošanu un tādējādi — Kopienas iestāžu, it īpaši Tiesas, uzraudzībā, ievērojot no direktīvas izrietošos nosacījumus un ierobežojumus, kā arī vispārīgākā veidā EK līguma principus un sistēmu [14].

71. Proti, kā Tiesa ir noteikusi spriedumā lietā *SENA*, tas, "vai [šī] atlīdzība, kas ir samaksa par komerciālu skaņu ierakstu izmantošanu [..], ir taisnīga, ir jāizvērtē, [..] ņemot vērā šīs izmantošanas komerciālo vērtību" [15]. Turklāt noteikumiem, ko dalībvalstis paredz direktīvas transponēšanai, jābūt tādiem, "kas nodrošina pienācīgu līdzsvaru starp izpildītāju un producentu interesēm, saņemot atlīdzību par noteiktu skaņu ierakstu pārraidi, un trešo personu interesēm pārraidīt skaņu ierakstus *atbilstoši saprātīgiem noteikumiem*" [16].

72. Man šķiet, ka šīs lietas apstākļos, kad piemērojami divu dalībvalstu tiesību akti, Kopienu tiesībās neesot paredzētai nekādai to saskaņošanai nolūkā novērst divkāršu iekasēšanu, būtu jānodrošina arī atlīdzības "taisnīgums" šādā ziņā, proti, nodrošinot, ka pārraidot skaņu ierakstu, uzņēmums kopumā nemaksā vairāk par to, kas atbilst skaņu ieraksta izmantošanas komerciālajai vērtībai. Pretējā gadījumā, kā to atzīmē Komisija, raidīšana patiešām nenotiktu "ar saprātīgiem noteikumiem".

73. Lai arī tādējādi aplūkotajos apstākļos piemērojamo tiesisko regulējumu patiešām piekrīt noteikt ieinteresētajām dalībvalstīm, tikpat skaidrs ir arī tas, ka tām ir jānodrošina, lai kopsummā, kas samaksāta kā "taisnīga" atlīdzība, pienācīgi tiktu ņemta vērā skaņu ieraksta izmantošanas faktiskā komerciālā vērtība attiecīgajās teritorijās un šeit interesējošajā ziņā, it īpaši faktiskā un potenciālā auditorija katrā no tām.

74. Tādēļ šā kritērija piemērošana attiecīgajā gadījumā var nozīmēt arī to, ka katra dalībvalsts var pieprasīt samaksāt tikai tās summas, kas pienākas par skaņu ieraksta pārraidīšanu tās teritorijā. Tomēr ņemot vērā

14 — Skat. iepriekš minētos secinājumus, 38. un 40. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *SENA*, 38. punkts.

15 — Iepriekš minētais spriedums lietā *SENA*, 37. punkts.

16 — Iepriekš minētais spriedums lietā *SENA*, 46. punkts (autora izcēlums).

to, ka direktīvā netiek paredzēta sadalījuma kārtība, nav uzskatāms, ka šāds iznākums izrietētu automātiski, bet pie tā varētu, iespējams, nonākt, pamatojoties uz iepriekš minēto izvērtējumu.

75. Tādēļ, pamatojoties uz iepriekš minēto, ierosinu uz otro iesniedzējtiesas uzdoto prejudiciālo jautājumu atbildēt, ka gadījumā, kad skaņu ieraksta pārraidei piemērojami divu dalībvalstu attiecīgie tiesību akti, atlīdzība, kas pienākas skaņu ieraksta izpildītājiem un producentiem ir "taisnīga" Direktīvas 92/100 8. panta 2. punkta izpratnē, ja tās kopsummā pienācīgi ņemta vērā skaņu ieraksta izmantošanas faktiskā komerciālā vērtība attiecīgajās dalībvalstīs un it īpaši faktiskās un potenciālās auditorijas katrā no tām lielums.

V — Secinājumi

76. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz [Francijas] *Cour de cassation* uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

"1) Gadījumos, kad daļa auditorijas uztver kādā dalībvalstī radītas radio pārraides ar tāda signāla palīdzību, kas vispirms nosūtīts uz satelītu un pēc tam no šī satelīta

uz citā dalībvalstī izvietotu zemes raidītāju, kas savukārt šīs programmas garajos viļņos pārraida uz pirmo valsti, nav "atklātas raidīšanas caur satelītu" Padomes 1993. gada 27. septembra Direktīvas 93/83/EEK par dažu noteikumu saskaņošanu attiecībā uz autortiesībām un blakustiesībām, kas piemērojamas satelītu apraidei un kabeļu retranslācijai, izpratnē, un tādējādi Kopienu tiesības neiestājas pret to, ka attiecībā uz tās dalībvalsts, kurā atrodas zemes raidītājs, izplatītajiem skaņu ierakstiem Padomes 1992. gada 19. novembra Direktīvā 92/100/EEK par nomas tiesībām un patapinājuma tiesībām, un dažām blakustiesībām, kas attiecas uz autortiesībām intelektuālā īpašuma jomā, paredzētā taisnīgā un vienreizējā atlīdzība izmantoto skaņu ierakstu izpildītājiem un producentiem tiek noteikta saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā atrodas zemes raidītājs.

2) Gadījumā, kad skaņu ieraksta pārraidei piemērojami divu dalībvalstu attiecīgie tiesību akti, atlīdzība, kas pienākas skaņu ieraksta izpildītājiem un producentiem, ir "taisnīga" Direktīvas 92/100 8. panta 2. punkta izpratnē, ja tās kopsummā pienācīgi ņemta vērā skaņu ieraksta izmantošanas faktiskā komerciālā vērtība attiecīgajās dalībvalstīs un it īpaši faktiskās un potenciālās auditorijas katrā no tām lielums."